

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
PSICHOLOGŲ PRAKTINĖS VEIKLOS
ĮSTATYMAS**

2016 m. d. Nr.
Vilnius

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas numato psichologo kvalifikacijos įgijimo sąlygas, psichologui keliamus reikalavimus ir profesinės kvalifikacijos pripažinimo tvarką, licencijos psichologo praktikai išdavimo, sustabdymo ir panaikinimo sąlygas.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Psichologas** – asmuo, turintis universitetinius psichologijos bakalauro ir psichologijos magistro kvalifikacinius laipsnius arba penkių metų nuosekliųjų universitetinių studijų psichologo diplomą arba LR Švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka prilygintą aukštojo mokslo išsilavinimą, arba teisės aktų nustatyta tvarka pripažintą kaip lygiavertį užsienyje įgytą išsilavinimą.

2. **Psichologo praktinė veikla** – šio įstatymo ir kitų teisės aktų reglamentuojama psichologo, turinčio galiojančią psichologo praktinės veiklos licenciją, pagal įgytą kvalifikaciją ir kompetenciją atliekama praktinė veikla, apimanti psichologinį įvertinimą ir testavimą, psichologinę ekspertizę, psichologinį konsultavimą ir psichoterapinių metodų taikymą, psichologo šviečiamąją ir prevencinę veiklą.

3. **Psichologas supervisorius** – psichologas, turintis galiojančią psichologo praktinės veiklos licenciją ir turintis ne mažesnę kaip 3 metų praktinio arba pedagoginio darbo stažą.

4. **Licencijuojanti institucija** – Lietuvos psichologų sąjunga, nustatanti psichologų įrašymo į licencijuotų psichologų sąrašą reikalavimus, tvarkanti ir prižiūrinti licencijuotų psichologų sąrašą, administruojanti psichologo praktinės veiklos licencijų suteikimą, pratęsimą, panaikinimą.

5. **Psichologo podiplominė praktinė veikla** – psichologo, siekiančio įgyti licenciją, šio įstatymo ir kitų teisės aktų reglamentuojama praktinė veikla, kuri vykdoma prižiūrint psichologui supervisoriumi.

6. **Psichologo praktinės veiklos klaida** – psichologo veika, kai dėl jo kaltės buvo padaryta žala kliento sveikatai. Psichologo praktinės veiklos klaidą nustato psichologų praktinės veiklos vertinimo komisija.

**II SKYRIUS
PSICHOLOGŲ RENGIMAS IR REIKALAVIMAI PSICHOLOGO
IŠSILAVINIMUI**

3 straipsnis. Psichologų rengimas

1. Psichologai rengiami pagal universitetinių psichologijos krypties pirmosios pakopos studijų programas (ne mažiau kaip 180 studijų kreditų apimties) ir universitetinių psichologijos krypties antrosios pakopos studijų programas (ne mažiau kaip 120 studijų kreditų apimties), kurias sudaro teorinis ir praktinis mokymas.

2. Psichologijos pirmosios pakopos studijų programos yra nespecializuotos ir privalo suteikti žinių ir įgūdžių, leidžiančių tęsti specializuotas psichologijos studijas antros studijų pakopos psichologijos krypties studijų programose. Antrosios pakopos psichologijos studijų programos yra specializuotos ir suteikiančios žinių bei praktinių įgūdžių specializuotoje psichologijos srityje.

3. Psichologo podiplominė prižiūrima praktinė veikla:

1) psichologo podiplominė praktinė veikla vykdoma pabaigus antros pakopos psichologijos studijas ir trunkanti ne mažiau kaip 1500 val. arba 60 studijų kreditų;

2) atliekama organizacijoje, kurioje teikiamos psichologų praktinės veiklos paslaugos, prižiūrint toje pačioje srityje dirbančiam psichologui supervizoriui;

3) psichologo podiplominės prižiūrimos praktinės veiklos metu turi būti įgyvendinta ne mažiau kaip 50 individualių supervizijų valandų arba ne mažiau kaip 100 valandų supervizijų dirbant grupėje;

4) Psichologo podiplominės prižiūrimos praktinės veiklos įgyvendinimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija.

III SKYRIUS PSICHOGO PRAKTINĖS VEIKLOS REGLAMENTAVIMAS

4 straipsnis. Psichologo praktinės veiklos sąlygos

1. Psichologo praktinė veikla yra licencijuojama veikla.

2. Psichologo praktine veikla Lietuvos Respublikoje gali verstis asmuo, kuris:

1) atitinka šio įstatymo 3 straipsnyje nustatytus reikalavimus;

2) turi šio įstatymo nustatyta tvarka išduotą ir galiojančią psichologo praktikos licenciją, išskyrus šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje nurodytą atvejį.

3. Psichologo praktinė veikla vykdoma vadovaujantis psichologų paslaugų teikimo reikalavimais, nustatytais psichologų praktinės veiklos aprašuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos ministerijų.

4. Asmuo už neteisėtą vertimąsi psichologo praktine veikla atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

5 straipsnis. Kitų Europos Sąjungos valstybių narių psichologų profesinių kvalifikacijų pripažinimas

1. Asmens, turinčio teisę verstis psichologo praktine veikla kitoje valstybėje narėje ir siekiančio teikti Lietuvos Respublikoje psichologo paslaugas laikinai, profesinė kvalifikacija pripažįstama teisės aktų nustatyta tvarka ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymu.

2. Asmeniui, įsisteigusiam kitoje valstybėje narėje ir siekiančiam teikti psichologo paslaugas Lietuvos Respublikoje laikinai, netaikomas šio įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 2 punkte nustatytas reikalavimas.

3. Asmuo, laikinai teikdamas psichologo paslaugas Lietuvos Respublikoje, gali naudoti įsisteigimo valstybės narės jam suteiktą profesinį vardą.

4. Psichologo profesinė kvalifikacija, įgyta trečiojoje šalyje, Lietuvos Respublikoje pripažįstama Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

5. Asmuo, laikinai teikiantis psichologo paslaugas Lietuvos Respublikoje privalo laikytis šio įstatymo ir kitų teisės aktų.

6 straipsnis. Teisės verstis psichologo praktine veikla įgijimo sąlygos

1. Verstis psichologo praktine veikla Lietuvos Respublikoje psichologas turi teisę tiek savarankiškai, tiek darbo sutarties pagrindu.

2. Psichologo praktinės veiklos licencijas (toliau – licencija) išduoda, atsisako išduoti, jų galiojimą sustabdo, galiojimo sustabdymą panaikina, galiojimą panaikina, licencijos duomenis tikslina, dublikatą išduoda ir prižiūri, kaip laikomasi licencijuojamos veiklos sąlygų Lietuvos psichologų sąjunga (toliau – Licencijuojanti institucija), vadovaudamasi šiuo ir kitais įstatymais, Licencijuojančios institucijos patvirtintomis Psichologo praktinės veiklos licencijavimo taisyklėmis (toliau – Taisyklės).

3. Licencija išduodama asmeniui, pateikusiam Licencijavimo institucijai Taisyklėse nurodytus dokumentus (toliau – dokumentai).

4. Užsienio valstybėse išduoti dokumentai, teikiami Licencijavimo institucijai, turi būti legalizuoti ar patvirtinti pažyma (*Apostille*), išskyrus Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių ar Europos Sąjungos teisės aktų nustatytus atvejus. Šie dokumentai turi būti pateikti išversti į lietuvių kalbą, o vertimas turi būti patvirtintas dokumentus išvertusio asmens parašu teisės aktų nustatyta tvarka.

5. Licencija išduodama neterminuotam laikui. Licencijos turėtojas privalo Taisyklėse nustatyta tvarka kas 5 metus pranešti Licencijavimo institucijai apie profesinės kvalifikacijos tobulinimą ir psichologo praktinę veiklą.

6. Pagrindinės psichologo veiklos sritys nurodomos licencijoje yra šios:

- 1) Klinikinė ir sveikatos psichologija;
- 2) Darbo ir organizacinė psichologija;
- 3) Edukacinė ir mokyklų psichologija;
- 4) Bendruomenės psichologija;
- 5) Kita (turi būti nurodyta).

7. Psichologo licencijoje gali būti nurodoma daugiau nei viena psichologo veiklos sritis.

8. Už licencijos išdavimą, licencijos duomenų tikslinimą ar dublikato išdavimą imama nustatyto dydžio valstybės rinkliava.

9. Laikoma, kad licencija atvykusiam iš kitos Europos Sąjungos šalies psichologui yra išduota kitą dieną nuo Deklaracijos apie ketinimą verstis psichologo praktika (toliau – Deklaracija), kuria deklaruoja atitiktį minėtam reikalavimui bei patvirtina, kad nėra 7 straipsnyje nustatytų pagrindų, dėl kurių atsisakoma išduoti licenciją, ir įsipareigoja per 30 dienų nuo deklaracijos pateikimo dienos pateikti taisyklėse nurodytus dokumentus, jei jų nepateikia kartu su Deklaracija, pateikimo licencijas išduodančiai institucijai dienos arba nuo šioje Deklaracijoje nurodytos dienos, jeigu ši diena yra vėlesnė nei deklaracijos pateikimo licencijas išduodančiai institucijai diena. Kitais atvejais licencijas išduodanti institucija nuo tos dienos, kurią psichologas pateikė paraišką ir visus dokumentus, priima sprendimą dėl licencijos išdavimo arba atsisakymo išduoti:

1) ne vėliau kaip per 3 mėnesius, jei psichologui taikytinas kitoje valstybėje narėje įgytos profesinės kvalifikacijos pripažinimo procesas;

2) ne vėliau kaip per 30 dienų, kai psichologui taikytinos šio įstatymo 11 straipsnio nuostatos.

10. Jeigu licencijai gauti kartu su paraiška pateikiami ne visi, netinkamai įforminti dokumentai ir (ar) juose pateikta ne visa ir (ar) netiksli informacija, licencijas išduodanti institucija per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos praneša psichologui apie nustatytus trūkumus ir nurodo terminą trūkumams pašalinti, kuris negali būti ilgesnis kaip 90 dienų.

11. Licencijavimo institucija motyvuotą sprendimą dėl licencijos išdavimo ar atsisakymo ją išduoti priima ne vėliau kaip per 30 dienų nuo visų dokumentų gavimo dienos.

7 straipsnis. Atsisakymo išduoti licenciją pagrindai

1. Licenciją išduoti atsisakoma, kai:

- 1) pateikti netinkamai įforminti ar ne visi dokumentai ir (ar) juose pateikta ne visa ir (ar) netiksli informacija ir psichologas per licencijas išduodančios institucijos nurodytą terminą neįvykdo reikalavimo ištaisyti šiuos trūkumus;
 - 2) pateikti suklastoti dokumentai;
 - 3) įsiteisėjusiu teismo sprendimu asmeniui uždrausta verstis psichologo praktine veikla;
 - 4) asmuo serga trukdančiomis vykdyti psichologo praktine veikla ligomis, kurių sąrašą nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija;
 - 5) psichologas nėra Lietuvos Respublikos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietis ir neturi leidimo gyventi ir dirbti Lietuvos Respublikoje.
2. Pašalinęs priežastis, dėl kurių buvo atsisakyta išduoti licenciją, arba joms išnykus, pareiškėjas gali pakartotinai kreiptis dėl licencijos išdavimo Taisyklių nustatyta tvarka.
3. Licencijuojančios institucijos sprendimai gali būti skundžiami teisės aktų nustatyta tvarka.

8 straipsnis. Licencijos galiojimo sustabdymas

1. Licencijos galiojimas sustabdomas:

- 1) licencijos turėtojo prašymu;
- 2) kai licencijos turėtojas nevykdo licencijuojamos veiklos sąlygų;
- 3) kai Lietuvos Respublikos Vyriausybės sudaryta Psichologų praktinės veiklos vertinimo komisija (toliau – Psichologų praktinės veiklos vertinimo komisija) nustato, kad licencijos turėtojo profesinė kompetencija nepakankama arba jis pažeidė psichologų profesinės etikos kodekso nuostatas;
- 4) kai teismas priima sprendimą dėl laikino nušalinimo nuo pareigų ar laikino teisės verstis psichologo praktika sustabdymo;
- 5) kai yra šio įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytos priežastys;
- 6) psichologas licencijai gauti pateikė netinkamai įformintus dokumentus ir per Taisyklėse nustatytą terminą nepašalino mažareikšmių trūkumų;
- 7) Psichologų praktinės veiklos vertinimo komisijoje pradėdamas nagrinėti licencijos galiojimo panaikinimo klausimą;
- 8) Deklaraciją pateikęs psichologas per 30 dienų nuo deklaracijos pateikimo licencijuojančiai institucijai dienos nepateikė licencijai gauti reikalingų dokumentų, jei jų nebuvo pateikęs kartu su Deklaracija.

2. Licencijos galiojimo sustabdymo terminą, kuris gali būti ne ilgesnis kaip vieneri metai, išskyrus šio straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytą atvejį, nustato Licencijuojanti institucija Taisyklėse nustatyta tvarka.

3. Sustabdžius licencijos galiojimą, licencijos turėtojas negali verstis psichologo praktine veikla.

4. Vykdydamas Licencijuojančios institucijos sprendimą sustabdyti licencijos galiojimą, darbdavys privalo licencijos galiojimo sustabdymo laikotarpiu nušalinti licencijos turėtoją nuo pareigų Lietuvos Respublikos darbo kodekso nustatyta tvarka.

5. Licencijuojanti institucija apie priimtą sprendimą sustabdyti licencijos galiojimą per 3 darbo dienas raštu praneša licencijos turėtojui, kuris per licencijavimo taisyklėse nustatytą terminą turi pašalinti trūkumus, ir psichologo paslaugas teikiančio juridinio asmens, su kuriuo licencijos turėtojas yra susijęs darbo santykiais, vadovui arba jo įgaliotam atstovui, nurodydama priežastis.

6. Licencijuojanti institucija, vadovaudamasi Taisyklėmis, gali sustabdyti licencijos galiojimą savo iniciatyva arba kai dėl to kreipiasi licencijos turėtojas, teisėsaugos institucijos, ministerijos ar įstaigos prie ministerijų, fiziniai ar juridiniai asmenys.

9 straipsnis. Licencijos galiojimo sustabdymo panaikinimas

Licencijas išduodančios institucijos sprendimu, gavus dokumentus, patvirtinančius, kad išnykęs (-ę) licencijos galiojimo sustabdymo pagrindas (-ai) ir (ar) įvykdyti licencijas

išduodančios institucijos reikalavimai Taisyklių nustatyta tvarka, licencijos galiojimo sustabdymas panaikinamas.

10 straipsnis. Licencijos galiojimo panaikinimas

1. Licencijos galiojimas panaikinamas:
 - 1) licencijos turėtojo prašymu;
 - 2) kai paaiškėja, kad licencijai gauti pateikti suklastoti dokumentai;
 - 3) kai Psichologų praktinės veiklos vertinimo komisija nustato, kad licencijos turėtojas padarė psichologo praktinės veiklos klaidą;
 - 4) kai įsiteisėjusiu teismo sprendimu licencijos turėtojui uždrausta verstis psichologo praktika;
 - 5) kai per Licencijuojančios institucijos nustatytą terminą nepašalintos ar neišnyko priežastys, dėl kurių buvo sustabdytas licencijos galiojimas;
 - 6) licencijos turėtojui mirus.
2. Licencijos galiojimą, vadovaudamasi Taisyklėmis, Licencijuojanti institucija panaikina savo iniciatyva arba kai dėl to kreipiasi licencijos turėtojas, teisėsaugos institucijos, ministerijos ar įstaigos prie ministerijų, kiti fiziniai ar juridiniai asmenys.
3. Licencijuojanti institucija apie priimtą sprendimą panaikinti licencijos galiojimą nedelsdama raštu praneša licencijos turėtojui ir psichologo paslaugas teikiančio juridinio asmens, su kuriuo licencijos turėtojas yra susijęs darbo santykiais, vadovui arba jo įgaliotam atstovui, nurodydama priežastis, išskyrus šio straipsnio 1 dalies 6 punkte nurodytą atvejį.
4. Licencijos turėtojas, gavęs rašytinį Licencijuojančios institucijos pranešimą apie licencijos galiojimo panaikinimą, per 3 darbo dienas privalo jai grąžinti licencijos originalą.

11 straipsnis. Licencijos išdavimo psichologui, kuriam buvo panaikintas licencijos galiojimas, sąlygos

1. Psichologas, kurio licencijos galiojimas buvo panaikintas remiantis šio įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 1, 2, 3, 4 ir 5 punktais, Psichologijos praktinės veiklos licencijavimo taisyklių nustatyta tvarka gali kreiptis dėl naujos licencijos išdavimo, įvykdęs Taisyklėse ir šiame įstatyme nustatytus reikalavimus, susijusius su psichologijos praktikos licencijavimo sąlygų laikymusi.
2. Psichologas, kurio licencijos galiojimas buvo panaikintas remiantis šio įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 5 punktu, gali kreiptis dėl naujos licencijos išdavimo Psichologo praktikos licencijavimo taisyklių nustatyta tvarka, išnykus licencijos galiojimo panaikinimo pagrindui.

IV SKYRIUS PSICHOLOGO TEISĖS IR PAREIGOS

12 straipsnis. Psichologo teisės

1. Psichologas turi teisę:
 - 1) verstis psichologo praktine veikla šio Įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;
 - 2) atsisakyti teikti paslaugas, jeigu tai prieštarauja Psichologų profesinės etikos kodeksui;
 - 3) naudoti psichologo profesinį vardą;
 - 4) kelti kvalifikaciją;
2. Psichologas turi ir kitų teisių, numatytų kituose Lietuvos Respublikos teisės aktuose.

13 straipsnis. Psichologo profesinės pareigos

1. Vykdydamas psichologo praktinę veiklą psichologas privalo:
 - 1) laikytis Psichologų profesinės etikos;
 - 2) sąžiningai atlikti savo pareigas;
 - 3) tvarkyti psichologo praktinės veiklos dokumentus teisės aktų nustatyta tvarka;

- 4) laikytis teisės aktuose apibrėžtų psichologo pareigų ir veiklos sąlygų.
 - 5) saugoti asmens jam patikėtą informaciją ir jos neatskleisti. Psichologas negali būti šaukiamas kaip liudytojas ar teikti kokius nors paaiškinimus dėl aplinkybių, kurias jis sužinojo eidamas pareigas, išskyrus įstatymų numatytus atvejus;
 - 6) teisės aktų nustatyta tvarka pranešti teisėsaugos bei kitoms įgaliotoms valstybės institucijoms apie asmenis, kuriems žala galėjo būti padaryta nusikalstama veika;
 - 7) teisės aktų nustatyta tvarka pranešti teisėsaugos bei kitoms įgaliotoms valstybės institucijoms apie asmenis, keliančius grėsmę kitų asmenų gyvybei ir sveikatai;
 - 8) teisės aktų nustatyta tvarka pranešti kompetentingoms institucijoms apie vaikų teisių pažeidimą ar nusikalstamą veiką prieš nepilnametį;
 - 9) vykdyti kitas Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytas pareigas.
3. Nuolatos tobulinti profesinę kvalifikaciją teisės aktų nustatyta tvarka. Neįvykdžius šio profesinės kvalifikacijos tobulinimo reikalavimo, licencijos galiojimas sustabdomas, kol šis reikalavimas bus įvykdytas;
4. Psichologas turi ir kitų pareigų, numatytų kituose Lietuvos Respublikos teisės aktuose.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

14. straipsnis. Psichologo įgytosios teisės

1. Psichologo įgytąsias teises nustato sąlygos, kurioms esant asmuo iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos neatitinkantis šio įstatymo 3 straipsnyje numatytų reikalavimų, gali įgyti licenciją psichologo praktinei veiklai:

1) Psichologo darbo stažas (ne mažiau kaip 24 mėnesių) pripažįstamas kaip atlikta psichologo podiplominė prižiūrima praktika, bet ne ilgiau kaip per penkis metus nuo šio įstatymo įsigaliojimo datos;

2) Asmenys, kurie šio įstatymo įsigaliojimo metu nebuvo įgiję psichologijos magistro kvalifikacinio laipsnio ir dirbo psichologo pareigose pagal darbo sutartį arba savarankiškai, turi teisę dirbti psichologo asistentais, nesuteikiant jiems teisės užsiimti savarankiška psichologo praktine veikla, iki įvykdys šio įstatymo 3 straipsnio reikalavimus, bet ne ilgiau kaip per penkis metus nuo įstatymo įsigaliojimo datos ir šių asmenų psichologo-asistento darbo stažas prilyginamas prižiūrimai podiplominei psichologo praktinei veiklai;

3) Asmenys, kurie šio įstatymo įsigaliojimo metu, turi psichologijos bakalauro ir psichologijos magistro kvalifikacinius laipsnius ir pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbo psichologo praktinį darbą, bet jų darbo stažas neatitinka 5 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimų, turi teisę tęsti darbą psichologo pareigose ir įgyti reikiamą darbo stažą licencijai gauti, bet ne ilgiau kaip per penkis metus nuo šio įstatymo įsigaliojimo datos.

2. Įgytosios teisės pripažįstamos ne vėliau kaip per penkis metus nuo šio įstatymo įsigaliojimo datos.

15 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2017 m. sausio 1 d.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šį įstatymą įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia:

Seimo narė

Rimantė Šalaševičiūtė

Seimo narė

Irena Degutienė

Seimo narys

Algimantas Dumbrava

Seimo narė

Vilija Filipovičienė

Seimo narė

Dalia Kuodytė

Seimo narė

Rita Tamašunienė